
Hjernemetastaser behandlet med stereotaktisk gammabestråling

ARTIKKEL

BAARDSSEN R

LARSEN JL

WESTER K

PEDERSEN PH

Sammendrag

I løpet av de siste seks år har vi behandlet 32 pasienter med 45 hjernemetastaser i gammakniv. 21 ble utelukkende behandlet i gammakniv. De resterende 11 ble behandlet for residiv etter kirurgisk fjerning og fullhjernebestråling (seks pasienter), nye metastaser etter fullhjernebestråling alene (tre pasienter) eller lokalt residiv etter kirurgi (to pasienter).

Metastasenes volum varierte fra 0,1-43,3 cm³ (median 2,4 cm³). Periferidosen var 5-30 Gy (median og gjennomsnitt: 25Gy) og ble gitt til 30-70% isodosekurven, alt etter metastasenes størrelse og lokalisasjon.

19 pasienter døde i oppfølgingstiden. Bare tre av disse døde av sine intrakraniale metastaser. Lokal vekstkontroll ble altså oppnådd hos 29 pasienter. 16 pasienter døde av ekstrakraniale manifestasjoner av kreftsykdommen. Gjennomsnittlig overlevelse for pasienter som døde i observasjonstiden var 11 måneder (1-37 måneder), og overlevelsestiden for pasienter som fortsatt var i live var 10-75 måneder (median 14, gjennomsnitt 29 måneder). Gjennomsnittlig observasjonstid for alle pasienter var 17 måneder (1-75 måneder).

Hjernemetastaser er fysisk og biologisk velegnet for strålekirurgisk behandling. Gammaknivbehandling av små ogrøntgenologisk veldefinerte metastaser er en sikker, ikke-invasiv og effektiv behandling. Den krever svært kortliggetid i sykehus, og pasientene spares for ubehag og tidstap i forbindelse med kirurgi og

konvensjonellstrålebehandling. Gammaknivbehandling kan anvendes ved hjernemetastaser som ikke er tilgjengelige for åpenneurokirurgisk behandling, eller som er resistente for fraksjonert strålebehandling.

Gammaknivbehandling er blitt vårt førstevalg ved intrakraniale metastaser når pasienten har færre enn firemetastaser og metastasenes diameter er under 3-3,5 cm.

Publisert: 30. april 1997. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. september 2026.